

NORSK LOVTIDENDE

Utgitt efter offentlig foranstaltning ifølge lov av 1 april 1876.

Nr. 7

Utgitt 9 februar

1932

Skrivelse fra Justisdepartementet.

28 janr.

Ifølge bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 16 januar 1925 har departementet i henhold til lov nr. 1 av 6 juni 1891 om politivedtekter for rikets herreder og lov av 22 mai 1875 angående adgang til å gi dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. stadfestet en av herredstyret for Gjerstad herred, Aust-Agder fylke, i møter 23 desember 1929 og 22 desember 1931 vedtatt beslutning om nye politivedtekter for herredet.

Vedtektene lyder således:

I. Um orden på offentlig veg og um ålmen ferdslæ og trygd.

§ 1. På offentlig veg må folk ikkje stima i hop og gjera uppstyr, ikkje driva spel eller leik som skiplar den offentlege ro og orden eller hindrar ferdsle på vegen. Det same gjeld andre vegar, plassar, parkar, offentlege anlegg eller liknande som er opne for ålmen ferdsle, eller der det er ålmen ferdsle.

På slike stader må det heller ikkje vera slagsmål, skrik og skrål eller høgroysta tale eller anna ulagleg åtferd som er til ulempe for ferdafolk eller strider mot sømd og god sed.

Rusdrykk må ikkje nytast på offentlig veg eller ubygd grunn som ligg open inn mot slik veg.

§ 2. Um folketog, — skuletog undantekne — og andre prosesjonar skal det i fyrevegeu gjevast melding til lensmannen.

§ 3. Politiet kan heilt forby aking med kjelke og spark på visse stykke av vegen.

§ 4. Det er forbode å hengja seg på vogner eller annan køyredoning under køyring. Sledar og handvogner må ikkje festast til køyredoning utan at køyrekaren gjev løyve til det.

§ 5. Skjoting på eller innåt offentlig veg er forbode. Same forbod gjeld bruk av fyrverkerisaker, krut og andre eksploderande to av alle slag.

Det er forbode å kasta stein, snøball eller anna som kan vera til fortred for folk som ferdast på vegen. Ingen må

28 janr. kasta glas, fruktskal, papir, spiker eller liknande ting på offentlig veg eller i veggroft eller på mark som ligg inntil vegen når det kan vera til ulempe eller mein for folk som ferdast på vegen.

Søppel eller oske må heller ikkje kastast på slike stader.

§ 6. Når det på offentlig veg skal gjerast noko slag arbeid, mining, grøfting eller liknande som kan vera til hinder for ferdsla, til fåre eller ulempe for farande folk, skal melding um dette i høveleg tid fyreåt sendast til lensmannen.

§ 7. Det er forbode å lata hestar og krøter gå lause på offentlig veg utan vanleg tilsyn.

§ 8. Hundar som er sinna, eller som renner på folk og dyr og gøyr og soleis er til ulempe, skal vedkomande eigar, — eller den som har hunden hos seg — halda burte frå offentlig veg, eller han skal ha forsvarleg munnkorg på dyret etter nærmare fyresegn frå lensmannen.

Tispor må ikkje ferdast ute i flogtida. Olme uksar og andre fårlege husdyr må ikkje gå lause på offentlig veg.

§ 9. Det er forbode å flytja eller taka burt ting som er til offentlig nytte eller pryd, som planta tre, rekkverk, stabbesteinar, gjerde, benker eller liknande.

Likeeins er det forbode å skjera eller rissa i, måle eller teikne på eller på annan måte skada eller skjemma slike ting.

Same forbod gjeld hus, plankeverk, port eller anna sovore som ligg innåt offentlig veg. Ingen må klyva uppetter elektriske stolpar eller kasta snøre, hyssing, metalltråd eller liknande inn i det elektriske leidingsnettet.

II. Um festar, samkomer, framsyningar, konsertar og fyrestillingar.

§ 10. Konsertar og fyrestillingar kan innanbygds amatørar halda utan søknad til lensmannen og utan avgift til heradskassa.

Andre som gjev fyrestillingar, oppvisningar, eller framsyningar eller steller til anna til å tena pengar med, skal i kvart høve utreida 10 % av bruttoinnkoma til heradskassa. Avgifta skal leggjast til lensmannen, men formannskapet kan i serhøve setje ned eller heilt ettergjeve avgifta.

III. Vanlege fyresegner.

§ 11. Forsømmer nokon å fylgja desse fyresegner, kan lensmannen syta for at det som er naudsynlegt vert gjort og soleis få hindra at forsøminga veld skade eller ulempe.

Likeeins kan lensmannen gjera upptak til å hindra eller stansa ei ufullført handling som vedtekta forbyd eller han

kan rydja or vegen ulemper og bota skade som kjem av brot 28 janr. på denne vedtekta.

Kostnaden med alt dette må den skuldige bera.

§ 12. Brot mot denne vedtekta og mot dei påbod som vert gjevne i samhøve med den, vert straffa etter § 339, 2 i straffeloven, ifall brota ikkje går inn under strengare straff.

§ 13. Denne vedtekta tek til å gjelda 1 — ein — månad etter ho har fått kongeleg stadfesting.

Frå same dag gjeld ikkje den med kongeleg resolusjon frå 9 november 1901 stadfeste politivedtekt for Gjerstad herad.

Skrivelse fra Justisdepartementet.

28 janr.

Ifølge bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 16 januar 1925 har departementet i henhold til lov nr. 1 av 6 juni 1891 om politivedtekter for rikets herreder og lov av 22 mai 1875 angående adgang til å gi dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. stadfestet en av herredstyret for Østre Moland herred, Aust-Agder fylke, i møter 31 oktober 1929 og 28 desember 1931 vedtatt beslutning om politivedtekter for herredet.

Vedtektene lyder således:

§ 1. På offentlig vei må der ikke finne sted oppløp eller sammenstimling av folk, skrik eller høirøstet tale, dans, lek eller lignende hvorved ordenen forstyrres, ferdselen hindres eller veifarende forulempes.

Kortspill og nytelse av rusdrikk er forbudt på og ved offentlig vei.

Som offentlig vei regnes i disse vedtekter enhver vei, adkomst, plass eller lignende som er bestemt for almindelig ferdsel eller er almindelig beferdet.

§ 2. Kjelkerenning, skiløpning, skøiteløpning og lignende kan av lensmannen helt eller delvis forbys på nærmere bestemte offentlige veier.

§ 3. Hunder som er sinte eller som viser tilbøielighet til å forulempe veifarende ved å gjø eller fare mot dem eller efter dem, skal holdes bundet.

§ 4. Lovlig opslåtte plakater og kunngjørelser må uvedkommende ikke ødelegge.

Det er forbudt på eller i nærheten av offentlig vei å legge, sette eller anbringe noget der kan skremme hester eller hindre eller volde fare for ferdselen.

Avfald, glass-skår og lignende må ikke henlegges på offentlig vei.

§ 5. Ingen må som næring holde offentlig dans, karusell, skytebane, ringkasting eller lignende, eller gi offentlige konserter eller forestillinger — kirkekonserter dog undtatt

28 janr. —, gå omkring i herredet for å musisere, forevise kunster, severdigheter eller lignende uten politiets (lensmannens) tillatelse. Enhver som har fått sådan tillatelse, må etterkomme de regler som politiet måtte foreskrive.

Alle slike sammenkomster må være slutt innen kl. 1 natt. En gitt tillatelse kan når som helst tilbakekalles.

§ 6. Andre offentlige sammenkomster til avholdelse av dans eller annen lystighet må på forhånd meldes til politiet, som når som helst kan påby sammenkomstens ophør hvis den offentlige orden forstyrres.

§ 7. For forestillinger m. v. som nevnt i § 5 betales en avgift til herredskassen av fra kr. 5,00 til kr. 50,00 efter lensmannens nærmere bestemmelse.

Avgiften erlegges forskuddsvis. Den kan av formannskapet eftergis eller nedsettes.

§ 8. Overtredelse av disse vedtekter straffes med bøter efter straffelovens § 339, 2.

28 janr.

Skrivelse fra Justisdepartementet.

Ifølge bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 16 januar 1925 har departementet i henhold til lov nr. 6 av 28 mai 1881 om politivedtekter for rikets ladesteder, lov av 22 mai 1875 angående adgang til å gi dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. og lov nr. 2 av 19 april 1899 om beskyttelse av barn mot bruk av tobakk, stadfestet en av Brønnøysund bystyre i møter 24 april 1930 og 18 desember 1931 vedtatt beslutning om politivedtekt for ladestedet.

Vedtekten lyder således:

Kapitel 1.

Om orden på gaten m. v.

§ 1. På offentlig gate, hvorunder i denne vedtekt er innbefattet enhver for almindelig ferdsel bestemt eller almindelig beferdet vei, plass, kai eller brygge, lund eller park, er det forbudt å stille sig i klynge, stanse, eller på annen måte forholde sig således at ordenen eller ferdselen hemmes. Politiets anvisning til ordenens opretholdelse på offentlig gate er enhver forpliktet til å etterkomme.

§ 2. Til optog, prosesjoner, sang, musikk, foredrag eller lignende på offentlig gate må politiets tillatelse innhentes.

§ 3. På offentlig gate må ingen vise sig maskert eller i drakt som er egnet til å fremkalle ordensforstyrrelse.

§ 4. Ingen må på offentlig gate eller i åpen båt som ligger ved almindelig beferdet kai eller brygge nyte berusende drikke.

§ 5. Det er forbudt å henge sig på vogner eller andre 28 janr. kjøretøier under kjørselen.

§ 6. På offentlig gate er det forbudt å bære ladd skytevåben uten under militær kommando, å bruke skytevåben, flobert, bue, pusterør eller lignende, å kaste med sten, sneball, smuss, vann eller annet som kan gjøre skade eller forulempe dem som ferdes på gaten. Det er forbudt innen byens område og i en avstand av 500 m. fra strandlinjen å løsne skudd uten politiets dispensasjon. Skytning på skive skal være tillatt hvor betryggende sikkerhetsforanstaltninger efter politiets pålegg er foretatt. Skytning med rifle innen havneområdet er forbudt.

§ 7. Det er forbudt på offentlig gate å drive sport eller lek som kan hindre ferdselen. Akning i gatene kan av politiet helt forbys.

§ 8. Spill med kort eller lignende er forbudt på offentlig gate.

§ Barn under 14 år, som på egen hånd streifer om på offentlig gate efter kl. 8 aften i tiden 1 oktober—1 april og efter kl. 10 resten av året, kan av politiet bringes til sitt hjem. Likeledes er barn forbudt adgang til å overvære offentlige basarer eller andre offentlige tilstelninger eller forestillinger efter kl. 9 aften med mindre de er i følge med foreldre eller foresatte.

§ 10. Ved badning i det fri innen byens grenser må voksne personer benytte badedrakt.

Kapitel 2.

Om den offentlige ferdsel.

§ 11. På offentlig gate er det forbudt å legge eller sette noget som kan være til hinder for ferdselen. Tagget gjerde-tråd og beslag med skarpe pigger må ikke anvendes til gjerde mot offentlig gate undtagen ovenpå plankegjerde av minst 1,8 m. høide.

§ 12. Kjøretøier må på offentlig gate kun stanse hvor de ikke hindrer ferdselen, og alltid så langt til siden av kjørebanelen som mulig.

§ 13. Vindusmarkiser skal være forsvarlig festet, deres underkant må være minst 2 m. over jorden.

§ 14. Vognmenn og andre, som på offentlig gate tilbyr publikum sin tjeneste, må erhverve politiets tillatelse til dette, og er forpliktet til å ta plass der politiet anviser. Bybud, vognmenn, bærere og kjørere, som søker erhverv i henhold til denne paragraf, kan av politiet forsynes med skilt eller annet merke.

Takster kan fastsettes av formannskapet.

28 janr.

Kapitel. 3.

Om avvergelse av fare for ferdselen.

§ 15. Når der i eller ved offentlig gate skal foretas arbeider som kan være til hinder for ferdselen eller gjøre denne usikker, skal skriftlig anmeldelse betimelig forut skje til politiet, som avgjør hvorvidt og hvorledes avsperringen skal finne sted, og hvilke forsiktighetsregler i øvrig blir å treffe. Fra mørkets inntreden til det blir lyst om morgenen skal der være anbragt tendte lykter ved avsperringen. Så skal også være tilfellet ved åpne grøfter, sand- eller stenhauger som kan genere ferdselen.

§ 16. Arbeider med opførelse av nye og nedrivning eller hovedreparasjon av eldre bygninger skal på forhånd skriftlig anmeldes til politiet, der kan pålegge anbragt gjerde, eller andre sikkerhetsforanstaltninger foretatt.

§ 17. Når byggverk, mur, plankeverk eller annen innhegning er i brøstfeldig stand eller sådan beskaffenhet at der kan være fare for ferdselen, kan politiet pålegge eieren eller bestyreren innen en fastsatt frist å treffe nødvendige sikkerhetsforanstaltninger.

§ 18. På offentlig gate er det forbudt å henkaste papir, glass, spiker, banan- og appelsinskall eller lignende.

Kapitel 4.

Om hester, kreaturer, fjærfe og hunder.

§ 19. Det er forbudt å la hester, kreaturer eller fjærfe gå løse i byens gater. Dog kan kreaturer, får og geiter drives, når det skjer under forsvarlig opsyn.

Okser må ikke drives, men ledes enkeltvis av voksne menn.

§ 20. Ingen må på offentlig gate ride med fler enn en håndhest, eller føre fler enn en hest ved siden av eller etter kjøretøi. Hestene må alltid være forsynt med grime eller bissel.

§ 21. Når hunder viser sig biske eller glubske, eller har tilbøielighet til å gjø ad eller fare mot mennesker eller hester, skal eieren efter politiets nærmere bestemmelse holde dem bundet eller forsynt med forsvarlig munnkurv.

§ 22. Det er forbudt å la tisper ferdes løse ute i løpetiden, og la hunder løpe ute fra kl. 11 aften til kl. 5 morgen, når de ikke ledsages av noen.

Overtredes foranstående bestemmelser, kan politiet foranstalte hunden optatt, og la den selge eller drepe hvis eieren er ukjent, og ikke innen 3 dager efter kunngjørelse i offentlig avis har avhentet den. Ved avhentningen plikter eieren

å betale de med optagelse, foring og fremlysning m. v. på 28 janr. løpne omkostninger. Kan hundens eier ikke finnes, blir samtlige utgifter å utrede av bykassen.

§ 23. Det er forbudt på offentlig gate å erte eller hisse hunder.

Kapitel 5.

Om fredning av offentlige anlegg og innretninger.

§ 24. Det er forbudt å skjære eller risse i, skrive, male eller tegne på, bøie, løsrive eller på annen måte beskadige eller besudle de til offentlig nytte eller pryð bestemte innretninger eller gjenstander, f. eks. trær, benker, springvann, vannposter, brønner, avtreder, lys-, telefon- og telegrafstolper, innhegninger, rekkverk eller lignende. Det samme gjelder den til offentlig gate støtende del av hus, mur, plankverk eller lignende. Det er likeledes forbudt uvedkommende å flytte eller fjerne benker eller andre innretninger, som er anbragt på offentlig gate til nytte og pryð.

§ 25. Ingen uvedkommende må klatre op i lys- eller ledningsstolper, kaste efter dertil hørende tråder, klokker eller lamper, eller for øvrig foreta noget der kan skade eller skjemme innretninger som tilhører disse.

Det er likeledes forbudt uvedkommende å tende eller slukke de på offentlig gate anbragte lykter.

§ 26. Ingen må i offentlige anlegg henlegge eller kaste fra sig papir eller annet som kan skjemme anlegget, eller sitte på, bestige eller klatre over de om samme vernende gjerder eller innhegninger. Det er forbudt å klatre op i de i anlegg eller på offentlig gate stående trær. I offentlige anlegg må ingen gå uten i de dertil bestemte ganger, eller ta plass utenfor veiene på oparbeidede eller tilsådde gressplener.

Kapitel 6.

Om opslag av bekjentgjørelser og skilter samt om utstilling av varer.

§ 27. Politiet bestemmer, hvor opslag av bekjentgjørelser fra offentlige myndigheter skal finne sted. Bekjentgjørelser angående møter, teaterforestillinger, konserter, forlystelser og lignende kan foregå ved opslag.

§ 28. Bekjentgjørelser må ikke opslåes på lys- eller ledningsstolper, trær eller lignende.

§ 29. Det er forbudt å rive ned, besudle, eller på annen måte gjøre skade på kunngjørelser som er lovlig opslått.

28 janr. § 30. Fremspringende skilter, eller gjenstander som benyttes til eller tjener som skilt, må ikke anbringes lavere enn 2,5 m. over gaten og ikke gis et større fremspring fra husveggen enn 1 m. Skiltene skal være forsvarlig festet.

§ 31. Handlende eller andre næringsdrivende må ikke uthenge eller utstille varer utenfor sine utsalgssteder på en sådan måte at det medfører fare eller ulempe for ferdselen.

Kapitel 7.

Om offentlige forestillinger m. v.
og avgift av disse.

§ 32. De som akter å gi konserter, skuespill m. v. som omhandlet i § 1 i lov angående adgang til å gi dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. av 22 mai 1875 har herom å gjøre anmeldelse til politiet. For å kunne avholde forestillinger og forevisninger som omhandlet i nevnte lovs § 4 må politiets tillatelse innhentes. Tillatelsen gis kun til bestemt ansvarlig, myndig person.

Uten politiets tillatelse må der heller ikke som næring holdes offentlig dans, maskerade, karusell, skytebane, ringkastning eller lignende.

Ingen må avgi eller benytte lokale til offentlig forestilling eller forevisning, dans, foredrag eller møte, medmindre det av politiet er godkjent som betryggende med hensyn til publikums sikkerhet.

Politiet i forening med brandstyret bestemmer hvilke sikkerhetsforanstaltninger der skal foretas, og hvor mange personer der kan inntas i lokalet og på de forskjellige plasser i samme.

Gis offentlig forestilling, forevisning eller lignende uten behørig tillatelse, kan politiet straks avbryte samme og de tilstedeværende er forpliktet til rolig å fjerne sig efter anmodning av politiet.

§ 33. Enhver som forestår nogen i dette kapitel omhandlet forestilling m. v., skal etterkomme de ordrer politiet måtte gi til ordenens opretholdelse og de besøkendes sikkerhet.

Politiet har adgang til alle offentlige forestillinger m. v. og skal forbeholdes minst 2 bekvemme plasser efter eget valg.

§ 34. Ved offentlige forestillinger eller forevisninger m. v. skal de besøkende iakttå sømmelighet og orden, og ikke ved støi, vedholdende bifalls- eller mishagsytringer eller på annen måte hindre, avbryte, eller forstyrre forestillingen.

Lydelige mishagsytringer må ikke under eller ved slut-

ningen av offentlige forestillinger m. v. vedvare, efterat politiet har gitt lydelig signal til at de skal ophøre. 28 janr.

§ 35. Til bykassen erlegges forskuddsvis sådan avgift:

- a. For offentlig dans, forsaavidt vedkommende gjør sig næring derav, 10 % av bruttoinntekten, minimum kr. 10,00.
- b. For skytebane, ringkastning og lignende fra kr. 2,00 til kr. 50,00 pr. dag.
- c. For karusell og lignende fra kr. 25,00 til kr. 100,00 pr. dag.
- d. For forestillinger eller forevisninger i øvrig fra kr. 5,00 til kr. 50,00 pr. dag.

Forevisning i forbindelse med foredrag i folkeoplysningens tjeneste skal være fritatt for avgift. Innenbys foreninger der avholder forestillinger, kan politiet fritta for avgift.

I særlige tilfelle kan formannskapet nedsette eller ettergi de i denne paragraf omhandlede avgifter.

§ 36. Politiet bestemmer, om der ved de i § 32 omhandlede tilstelninger skal være politivakt og brandvakt.

Kapitel 8.

Gaterenhold.

§ 37. Enhver som eier bygning til offentlig gate, er pliktig til å besørge feining utenfor sin eiendom på fortåg og i rennesten samt til gatens midtlinje. Dog påhviler hovedrengjøringen av gaten om våren kommunen. Til feining henregnes også oprenskning for gress og lignende. Feining foretas som regel hver lørdag, og ellers når det av politiet forlanges.

Det sammenfeiede må ikke kastes i kjørebanen, men henlegges på dertil bestemte steder.

For øvrig har enhver å rette sig efter sundhetsvesenets bestemmelser.

Kapitel 9.

Forskjellige bestemmelser.

§ 38. Salg av tobakk i hvilken som helst form til barn under 15 år er forbudt, uansett om tobakken angis kjøpt til eget eller andres behov. Dog skal barn som medbringer undertegnet og samme dag datert rekvisisjonsseddel fra en selgeren kjent voksen person, og lydende på et bestemt kvantum erholde den således rekvirerte tobakk.

§ 39. Det er likeledes forbudt å kjøpe tobakk i noen form til bruk for eller efter opfordring av barn under 15 år, samt å overlate sådant barn tobakk som gave, i lån eller bytte, eller mot vederlag i arbeide eller personlige tjenester.

28 janr. § 40. Barn under 15 år som røker på offentlig gate eller andre offentlige steder, kan av politiet fratas den tobakk, pipe eller andre røkeartikler som det måtte bære hos sig.

§ 41. Alle i denne vedtekt fastsatte avgifter innkreves av politiet som straks avregner samme med kemneren.

For innfordring tilkommer politiet inntil videre 5 %.

§ 42. Om alle i denne vedtekt meddelte bevillinger gjelder at de når som helst kan tilbakekalles av politiet.

§ 43. Når nogen undlater hvad der ifølge denne vedtekt påhviler ham, kan politiet foranstalte det utført for vedkommendes regning.

§ 44. Overtredelse av nærværende vedtektsbestemmelser, samt de i henhold til disse gitte påbud straffes efter straffelovens § 339, 2.

29 janr. **Skrivelse fra Justisdepartementet.**

Ifølge bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 16 januar 1925 har departementet i henhold til lov nr. 1 av 6 juni 1891 om politivedtekter for rikets herreder, lov av 22 mai 1875 angående adgang til å gi dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. og lov av 19 april 1899 til beskyttelse av barn mot bruk av tobakk, stadfestet en av herredstyret for Stranda herred, Møre fylke, i møter 28 august 1930, 27 november 1931 og 18 januar 1932 vedtatt beslutning om politivedtekt for herredet.

Vedtekten lyder således:

§ 1. På eller nær offentlig veg, her medrekna kvar veg, plass, bru eller brygge som er etla eller nytta til ålmen ferdsel, må folk ikkje flokke seg saman, fara med skråll og skrik eller ta seg til med noko som stoggar eller meinkar ferdsla, skiplar ro og orden, skader, krenkjer eller er til meins for vegfarande folk.

På desse stader må ingen nyta eller by rusdrykk, spele kort eller danse.

§ 2. På og over offentlig veg må ingen skyte med gevær eller andre skytegreior, brenne krutt eller anna sprengto. Det same gjeld òg nær offentlig veg når ein kann ottast at hestar der vert skremde av det. Skytegreior må handsamast, og sprengjingsarbeide drivast med sers varsemd.

§ 3. Fårlege dyr må ikkje gå lause på offentlig veg. Hundar som er sinte eller har for vis å gjera forfang på folk eller fe ved å gneldre, gøy eller renne mot dei, pliktar eigaren, eller den som har tilsyn med dei, å halde i band eller å ha munnkorg på. Politiet kan gi nærmare påbod om dette. På Sløkstad ålmenning og i det strøk bygningslova gjeld, må kreatur ikkje gå lause på offentlig veg.

§ 4. Politiet kan for stuttere eller lengere tid forby bruk av sparkstytting, kjelkje, ski og skjeiserenning på offentlig veg der det kann vera fårleg eller til meins for ferdsla. På teikn frå kjøyrand skal rennande stogge eller senke farten.

§ 5. Politiet kan, når det trengst, påby at dei motorvognførarar som vil ha plass på offentlig veg for å tilby folk si teneste, skal ta plass på faste haldeplassar.

§ 6. På eller nær offentlig veg må ingen kasta frå seg eller legge frå seg ting som kan skjemme eller skade veg, grøft, kjøyreredskap eller folk og fe som ferdast der (t. d. flasker, glas, papir og liknande).

§ 7. Den som i det strøk bygningslova gjeld, eig eller leiger grunn eller bygning som støyter til offentlig veg, skal halda rein veg og grøft framanfor seg. I smøg og tronge rom på Sløkstad ålmenningss grunn som er nytta eller ella til ålmennt ferdsel må huseigaren syta for orden og reinsemd, soleis at ingen ting vert liggande der som kan skjemme, tevje eller gjera det uhelsukt. Den som nyttar dei åpne plassar på ålmenningen til oplagsstad, må syta for å gjera reint etter seg.

§ 8. Lovleg opsette plakater eller kunngjeringar må ikkje rivast ned, flyttast, tilsulkast eller gjerast uleselege.

§ 9. Um offentlig samkome med dans, skal det fyreåt gjevast melding til politiet. Offentlege framsyningar, forevisningar, dans, konsertar eller andre tilskipingar av kva slag det vera vil, framførde eller haldne av folk som gjer seg næring av det, må ikkje haldast utan løyve av politiet. Løyvet vert gitt til navngjeven, ansvarleg person. Tilskipingar i kyrka er undantekne.

§ 10. På offentlege samkomer må ingen syne usømeleg eller harmeleg framferd eller gjera noko som kan skipla hugnaden eller vera til meins for samkoma. Fulle folk og dei som ber seg usømeleg åt, skal visast burt. Dei som skipar til samkoma, har plikt til å syta for orden og sømd. Politiet har tilgjenge til alle offentlege tilskipingar. Samkomor som skiplar den offentlege ro og orden — ogso av lag og fast- (sluttet) selskap — kan politiet forby um det finn det turvande. Born under 15 år har ikkje tilgjenge til offentlig dans utan i fylgje med foreldre eller fyresette.

§ 11. Dei som gjer seg næring av slike tilskipingar som er nemnde i § 9 skal svare ei avgift til heradskassa av inntil 20 prosent av bruttoinnkoma etter avgjerd av politiet for kvart einskild tilfelle.

Avgifta skal krevjast inn av dei som leiger ut hus eller skipar til samkoma. Tilskipingar til velgjerdfyremål er i

29 janr. alle høve avgiftsfri. Formannskapet avgjer tvist etter denne paragraf, likesom det òg kan setja ned eller heilt ettergi avgifta om det finn grunn til det.

§ 12. I samsvar med lov frå 19 april 1899 skal det vera forbode å selja tobakk av kva slag det vera vil til born under 15 år, utan dei har med seg dagsett og underskreven tingingssetel på ei viss mengd tobakk frå vaksen person som kjøpmannen kjenner. Likeso skal det vera forbode å kjøpe tobakk av kva slag det vera vil til born under 15 år, eller på annan vis lata dei få fatt i tobakk. Råkar politiet på born som nyt tobakk på offentleg veg, kan det ta frå barnet den tobakk og dei røykjegreier det brukar.

§ 13. Born under 15 år som i tida millom kl. 22 og 6 held til på offentleg veg utan å vera i fylgje med foreldre eller fyesette, kan visast heim av politi eller lærarar.

§ 14. Avtrykk av desse vedtektene skal vera opslått på synbare plassar og i alle forsamlingshus.

§ 15. Brot på desse vedtektene straffast etter § 339, 2 i straffelova.

3 febr.

Regler for jakt og fangst i Brandbu bygdealmenning i Opland fylke, approbert av Landbruksdepartementet 3 februar 1932.

§ 1. Enhver som vil drive jakt eller fangst i Brandbu bygdealmenning, plikter å løse jaktkort. Kortet hjemler dog ikke adgang til å drive jakt på elg. Kortet utstedes av almeningsstyret eller den det dertil bemyndiger. Det skal lyde på navn og kan ikke overdras. Det gjelder for kalenderåret og løses mot kontant betaling av følgende avgift:

I. For bruks- eller eiendomsberettigede i almenningen samt for beboer på eiendom som har bruksrett i almenningen:

a. For jakt uten hund	kr. 1,00
b. For jakt med hund	» 5,00

II. For andre:

1. Innenbygdsboende:

a. For jakt uten hund	kr. 5,00
b. For jakt med hund	» 10,00

2. Utenbygdsboende:

a. For jakt uten hund	kr. 50,00
b. For jakt med hund	» 100,00

§ 2. Almenningsstyret bestemmer hvert år i hvilken utstrekning jaktkort skal utstedes til innen- eller utenbygdsboende, som ikke er bruks- eller eiendomsberettigede.

§ 3. Jaktkortet må under jakten eller fangsten medbringes og på opfordring fremvises når som helst det av noen forlanges.

§ 4. Retten til jakt på de elgsdyr som det i henhold til 3 febr. jaktloven måtte bli tillatt årlig å felle, bortsettes hvert år efter anbud.

§ 5. Overtredelse av disse regler er belagt med straff.

§ 6. De eldre regler for jakt og fangst i almenningen opheves.

§ 7. Disse regler trer i kraft straks.

Lov om straff for handlinger som påtales 5 febr. ved Riksrett. Nr. 1.

VI HAAKON, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 26 januar 1932, sålydende:

Kapitel 1.

Almindelige bestemmelser.

§ 1. Denne lov får anvendelse på handlinger som påtales ved Riksrett.

Bestemmelsene i den almindelige borgerlige straffelovs annen og tredje del kommer til anvendelse ved siden av denne lovs annet kapitel.

§ 2. Forsåvidt ikke annet følger av denne lov, får bestemmelsene i den almindelige borgerlige straffelovs første del anvendelse på de straffbare forhold som påtales ved Riksrett.

§ 3. For ethvert straffbart forhold som påtales ved Riksrett kan tap av offentlig tjeneste idømmes istedenfor eller som tillegg til den straff som ellers er bestemt.

Som tillegg til den straff som ellers idømmes kan tap av de i den almindelige borgerlige straffelovs § 29 nr. 2 nevnte statsborgerlige rettigheter idømmes for det tidsrum som retten bestemmer.

§ 4. Bestemmelsen i denne lovs 2net og 3dje kapitel kommer også til anvendelse på den handling som er forøvet av uaktomhet, såfremt det ikke uttrykkelig er bestemt at bare den forsettlige handling er straffbar.

§ 5. Bestemmelsene om foreldelse i den almindelige borgerlige straffelovs 6te kapitel kommer til anvendelse på handlinger som påtales ved Riksrett, dog således at foreldelsesfristen for adgangen til å reise straffesak eller avsi straffedom ikke i noget tilfelle er kortere enn 15 år.

Er dødsstraff den høieste lovbestemte straff, gjelder om foreldelse de samme regler som for fengsel på livstid bestemt.

Foreldelsens løp avbrytes ved beslutningen om tiltale, eller ved særskilt beslutning av Odelstinget om å iverksette

5 febr. undersøkelser såfremt beslutning om tiltale derefter blir fattet
Nr. 1. innen 1 år.

§ 6. Bestemmelsene i den almindelige borgerlige straffelovs §§ 52—54 får ikke anvendelse i saker som behandles ved Riksretten. Samme lovs §§ 75 og 76 får ikke anvendelse når de statsborgerlige rettigheter er fradømt ved dom av Riksretten.

§ 7. Den som blir idømt straff ved dom av Riksretten kan ved dommen tillike tilpliktes å betale erstatning for den skade som er voldt.

Kapitel 2.

Særlige bestemmelser om straffansvar for medlemmer av Statsrådet og Stortinget.

§ 8. Med bøter eller med hefte eller fengsel inntil 5 år straffes det medlem av Statsrådet som ved handling eller undlatelse bevirker eller medvirker til

- a) at noget som krever beslutning av Stortinget blir foretatt uten Stortingets samtykke;
- b) at en beslutning av Stortinget ikke blir gjennomført, eller at en handling blir foretatt i strid med en stortingsbeslutning;
- c) at protokoller, dokumenter eller opplysninger som skal meddeles Stortinget blir tilbakeholdt, eller at statens regnskaper ikke blir tilstillet Statsrevisjonen således som bestemt i Grunnlovens § 75 bokstav k.

§ 9. Undlater noget medlem av Statsrådet under behandlingen av en sak forsettlig å gi opplysninger som han forstår eller burde forstå kan ha betydning for saken, eller gir han forsettlig uriktige opplysninger, straffes han med bøter eller med hefte eller fengsel inntil 5 år.

Er forgåelsen skjedd av uaktsonhet, straffes den med bøter eller med hefte inntil 2 år.

§ 10. Med bøter eller med hefte inntil 2 år straffes det medlem av Statsrådet som bevirker eller medvirker til at statens eiendommer eller øvrige midler ikke blir forsvarlig anvendt eller bestyrt, eller som på annen måte viser uforstand eller forsømmelighet i sin virksomhet.

§ 11. Den der som medlem av Statsrådet på annen måte enn nevnt i denne lovs øvrige bestemmelser ved handling eller undlatelse bevirker eller medvirker til noget som er stridende mot Grunnloven eller rikets lover eller som øiensynlig er skadelig for riket, straffes med bøter eller med hefte eller fengsel inntil 10 år.

Med samme straff straffes de medlemmer av Statsrådet, 5 febr.
som forsømmer den dem med hensyn til innkallelse av Stor-
tinget ved Grunnlovens § 39 påliggende plikt. Foreligger der
ved denne forsømmelse sådan forbrydelse som nevnt i denne
lovs § 15, straffes vedkommende som der bestemt. Nr. 1.

§ 12. Det medlem av Stortinget som uten gyldig forfall
undlater å møte på Stortinget når dette trer sammen, straffes
med bøter. På samme måte straffes den representant som
uten gyldig grunn forsettlig unddrar sig fra å delta i Stor-
tingets forhandlinger eller som ikke retter sig efter Stortin-
gets forretningsorden.

§ 13. Undlater noget medlem av Stortinget forsettlig å
gi opplysninger som han plikter å meddele Stortinget, eller
gir han forsettlig uriktige opplysninger, straffes han med
bøter eller med hefte eller fengsel inntil 5 år.

§ 14. Gjør noget medlem av Statsrådet eller av Stor-
tinget sig skyldig i sådan forbrydelse som nevnt i den almin-
delige borgerlige straffelovs § 121, straffes han med bøter
eller med hefte eller fengsel inntil 5 år.

§ 15. Dersom et medlem av Statsrådet eller av Stortinget
i krigstid gjør sig skyldig i nogen forbrydelse som nevnt i
den almindelige borgerlige straffelovs § 83, § 84 eller § 86,
kan dødsstraff idømmes.

Dødsstraff kan ikke anvendes efterat krigen er ophørt.
Idømt dødsstraff som ikke er fullbyrdet før krigens ophør,
går over til fengsel på livstid.

Kapitel 3.

Særlige bestemmelser om straffansvar for
medlemmer av Høiesterett og Riksretten.

§ 16. De medlemmer av Høiesterett, som forsømmer den
dem med hensyn til innkallelse av Stortinget ved Grunnlovens
§ 46 påliggende plikt, straffes med bøter eller med hefte eller
fengsel inntil 10 år forsåvidt ikke nogen strengere straffe-
bestemmelse kommer til anvendelse på forholdet.

§ 17. Det medlem av Høiesterett, som

- a. meddeler nogen part råd eller veiledning i en sak som
står for Høiesterett eller kan komme inn for Høiesterett,
 - b. eller i nogen betenkning eller innstilling medvirker til
noget som er stridende mot Grunnloven,
 - c. eller i sin embedsgjerning for øvrig ved handling eller
undlatelse bevirker eller medvirker til noget som er stri-
dende mot Grunnlov eller lovgivning
- straffes med bøter eller med hefte eller fengsel inntil 10 år.

- 5 febr. § 18. Gjør noget medlem av Riksretten sig skyldig i
 Nr. 1. nogen handling eller undlatelse således som nevnt i § 17 a
 og c, straffes vedkommende som i § 17 bestemt.

Kapitel 4.

Lovens ikrafttreden.

§ 19. Denne lov trer i kraft straks.

Lov inneholdende straffebestemmelser for Statsrådets og Høiesteretts medlemmer for embedsforbrydelser, samt for Stortingets og Riksrettens medlemmer for de forbrydelser de som sådanne måtte begå, av 7 juli 1828, og midlertidig lov om foreldelse av påtale i saker som behandles ved Riksrett av 22 april 1927 opheves.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Oslo slott 5 februar 1932.

HAAKON

(L. S.)

Birger Braadland

B. Rolsted

- 5 febr. Lov om rettergangsmåten i riksretts-
 Nr. 2. saker.

VI HAAKON, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 26 januar 1932, sålydende:

Kapitel 1.

Almindelige bestemmelser.

§ 1. Rettsmøtene i Riksretten er offentlige. Når hensynet til statens forhold til en fremmed makt eller andre særlige hensyn krever det, kan retten beslutte at forhandlingene skal foregå for lukkede dører og at de skal holdes hemmelig. Forhandling om å utelukke offentligheten foregår for lukkede dører.

§ 2. Forhandlingene i Riksretten er muntlige.

Over forhandlingene føres en for hver sak innrettet rettsbok, som autoriseres av Stortingets president. De forklaringer og fremstillinger som den anklagede og forsvareren, anklageren, vidner og sakkyndige gir, gjengis i rettsboken i den utstrekning retten bestemmer.

Retten kan beslutte at forhandlingene istedenfor å innføres i rettsboken skal optas med de tekniske midler som retten bestemmer, og at de skal trykkes og utgis offentlig.

§ 3. Riksretten trer sammen i Stortingets eller Lagtingets møtesal. Foreligger særlige grunner til å holde rettsforhandlingene et annet sted, i eller utenfor rikets hovedstad, kan dette bestemmes av rettens president forsåvidt det første rettsmøte angår, og senere av Riksretten selv.

§ 4. Blir Riksrettens president utskutt av retten, eller blir han kjent ugild som dommer, velges ny president i Riksretten av og blandt de medlemmer av Lagtinget som fremdeles er medlemmer av retten. På samme måte velges den som skal tre i presidentens sted, om han har forfall.

Blir Høiesteretts formann utskutt eller kjent ugild, eller har han forfall, trer den efter utnevnelsestiden eldste høiesterettsdommer i hans sted, dog således at denne dommer ikke er undtatt fra den loddtrekning som er nevnt i Grunnlovens § 87.

§ 5. Som rettsskriver ved Riksretten tjenestegjør rettsskriveren ved Høiesterett. Istedenfor eller ved siden av denne kan presidenten anta en eller flere særskilte rettsskrivere.

§ 6. Om ugildhetsgrunner for dommere og rettsskrivere i Riksretten gjelder forskriftene i lovgivningen om de almindelige domstoler. Også den dommer som det er spørsmål om å utelukke som ugild deltar i avgjørelsen.

§ 7. Har nogen dommer i Riksretten vært fraværende fra et eller flere rettsmøter, avgjør retten om fraværet skal tillegges den betydning at han ikke lenger kan tjenestegjøre som dommer i saken. I avgjørelsen kan vedkommende dommer ikke selv delta.

§ 8. Den anklagede innkalles til å møte personlig for Riksretten. Uteblir han, kan saken allikevel fremmes og pådømmes. Dog skal saken utsettes, dersom det er oplyst eller sannsynlig at han har gyldig forfall, og retten finner hans nærvær nødvendig av hensyn til opplysningen av saken.

Retten kan bestemme at en anklaget eller domfelt skal undergis fengslig forvaring.

§ 9. Bevisførsel foregår umiddelbart for Riksretten.

Retten kan dog beslutte at et bevis skal føres gjennom særskilt bevisoptagelse, som i så fall foretas ved herreds- eller byretten på vedkommende sted efter forskriftene i lovgivningen om rettergangsmåten for tvistemål. Kjæremål mot herreds- eller byrettens avgjørelser går til Riksretten.

Finner Riksretten det hensiktsmessig, kan den også bestemme at vidner som innkalles for å avgi forklaring skal avhøres for et utvalg av rettens medlemmer. Dette utvalg, som velges av retten, skal i tilfelle ha tre medlemmer, derav én høiesterettsdommer, som tjenestegjør som formann, og to

5 febr. medlemmer av Lagtinget. Spørsmålet om vidneplikt avgjøres
Nr. 2. av utvalget, hvis ikke dette finner at avgjørelsen bør treffes
av den samlede rett. Treffer utvalget avgjørelsen, kan den
med opsettende virkning innbringes for Riksretten innen en
av utvalget fastsatt frist. I Riksrettens avgjørelse deltar i så
fall også utvalgets medlemmer.

Vidneforklaringer som er avgitt for det særskilte utvalg,
skal leses op i møte av den samlede rett, hvis ikke retten be-
slutter at oplesning kan undlates.

Skriftlige bevis som fremlegges i saken leses op i retts-
møte i den utstrekning retten finner det nødvendig.

§ 10. Enhver som opholder sig i riket og enhver norsk
statsborger er efter innkallelse pliktig til å møte som vidne
ved Riksretten uten hensyn til avstanden mellem vidnets op-
holdssted og rettsstedet. Den samme møteplikt har den som
retten opnevner til å gjøre tjeneste som sakkyndig i saken.

Riksretten bestemmer om der skal mottas vidnesbyrd om
hemmelige underhandlinger, rådslagninger eller beslutninger
i saker som har betydning for rikets sikkerhet eller rettig-
heter i forhold til en annen stat. Likeledes bestemmer Riks-
retten om et vidne skal fritas for den taushetsplikt som efter
lov eller annen gyldig bestemmelse påhviler vidnet.

For øvrig gjelder om vidneplikten og plikten til å gjøre
tjeneste som sakkyndig, og om fremgangsmåten ved innkal-
lelse og avhøring av vidner og sakkyndige, forskriftene i lov-
givningen om rettergangsmåten for tvistemål. Vidner har
rett til godtgjørelse av statskassen efter bestemmelsene i den
almindelige lovgivning. Dog kan retten fastsette en høiere
godtgjørelse. Godtgjørelsen til sakkyndige fastsettes av ret-
ten og utredes av statskassen.

§ 11. For at straff skal kunne ilegges ved dom av Riks-
retten, må et flertall av den dømmende retts medlemmer ha
stemt for fellelse. Det samme gjelder ved avgjørelsen av om
skadeserstatning eller erstatning for saksomkostninger skal
idømmes. Ved andre avgjørelser gjør presidentens stemme
utslaget dersom stemmene står likt.

Når noget medlem av retten forlanger det, skal avgjø-
relser av Riksretten under sakens gang treffes efter råd-
slagning og votering således som bestemt i denne lovs § 25.

§ 12. Om fremgangsmåten ved forkynnelser, om bereg-
ningen av frister og om rettergangsstraffer gjelder forskrif-
tene i lovgivningen om de almindelige domstoler, forsåvidt
ikke annet følger av bestemmelsene i denne lov.

§ 13. Forsåvidt denne lov ikke har gitt forskrifter om
rettergangsmåten, kan Riksretten under saksbehandlingen gå

frem på den måte den finner hensiktsmessig og stemmende med de almindelige rettergangsregler. 5 febr.
Nr 2.

Enhver offentlig myndighet har plikt til å yde Riksretten den bistand den begjærer.

Kapitel 2.

De enkelte ledd i rettergangen.

§ 14. Når beslutning om tiltale for Riksrett er fattet, velger Odelstinget en aksjonskomite som handler på Odelstingets vegne under forberedelsen og utførelsen av saken. Likeså antar Odelstinget en eller flere anklagere til å føre saken.

Odelstingets president sender utskrift av tiltalebeslutningen til Regjeringen og til presidenten i Lagtinget, og underretter denne om valget av aksjonskomite og av anklager eller anklagere. Som president i Riksretten sørger Lagtingets president for at tiltalebeslutningen uten opphold blir forkynt for den anklagede. Forkynnelsen utføres ved notarius publicus. Dog kan skriftlig erkjennelse fra den anklagede tre istedenfor sådan forkynnelse. Ved forkynnelsen gjøres den anklagede bekjent med bestemmelsene i denne lovs § 15.

Lagtingets president underretter Høiesteretts formann om at Riksrett er besluttet nedsatt. Høiesteretts formann stiller derefter presidenten en fortegnelse over de fast utnevnte medlemmer av Høiesterett.

§ 15. Så snart Odelstinget har fattet beslutning om tiltale for Riksrett, kan den eller de anklagede kreve opnevnt en forsvarer som de selv utpeker. Er det flere anklagere, kan et tilsvarende antall forsvarere kreves opnevnt.

Opnevnelsen foretas av Høiesteretts formann. Finner han det rimelig, kan han efter begjæring opnevne særskilte forsvarere for en enkelt eller enkelte av flere anklagede. Blir en begjæring om opnevning av flere forsvarere ikke tatt til følge, kan avgjørelsen prøves av Riksretten.

Blir begjæring om opnevning av forsvarer ikke fremsatt innen to uker fra forkynnelsen av tiltalebeslutningen, opnevner Høiesteretts formann i alle tilfelle forsvarer.

Om opnevnelsen sender Høiesteretts formann meddelelse til Riksrettens president som underretter den anklagede og anklageren.

§ 16. Når Riksrettens president har mottatt meddelelse om opnevning av forsvarer, eller om sådan meddelelse ikke er mottatt, når to uker er gått efterat tiltalebeslutningen er forkynt for den anklagede, sender han i anbefalt brev en fortegnelse over Lagtingets og Høiesteretts medlemmer til ankla-

5 febr. geren, den anklagede og i tilfelle forsvareren. Samtidig be-
Nr. 2. rammer han rettsmøte i saken. Han utferdiger innkallelse
til den anklagede med et varsel av minst to uker og sørger
for at innkallelsen blir forkynt. Om forkynnelsesmåten gjel-
der bestemmelsen i § 14, annet ledd.

Presidenten underretter anklageren og i tilfelle forsva-
reren om berammelsen og innkaller til rettsmøte Lagtingets
og Høiesteretts medlemmer.

Lagtingets medlemmer innkalles skriftlig. For Høieste-
retts vedkommende sender presidenten skriftlig meddelelse til
Høiesteretts formann, som sørger for at Høiesteretts med-
lemmer blir innkalt til rettsmøtet.

§ 17. Når Riksretten er trådt sammen, avgir Lagtingets
medlemmer skriftlig dommerforsikring, forsåvidt de ikke tid-
ligere har avgitt sådan forsikring. Om forsikringens inn-
hold gjelder de samme forskrifter som for utnevnte dommere.
Det ved retten tjenestegjørende personale avgir skriftlig for-
sikring om at de vil bevare taushet om forhandlinger som be-
sluttes holdt hemmelig.

Derefter retter presidenten spørsmål til rettens med-
lemmer, anklageren, den anklagede og forsvareren, om der
for nogen dommer antas å foreligge nogen ugildhetsgrunn,
idet presidenten samtidig uttrykkelig gjør opmerksom på, at
domstolslovens § 111 også gjelder for Riksretten. Anklageren
og forsvareren får i tilfelle adgang til å uttale sig hver to
ganger før spørsmålet om ugildhet blir avgjort. Den ankla-
gede har adgang til å uttale sig ved siden av forsvareren.

§ 18. Anklageren og den anklagede får derefter adgang
til å foreta utskytning av så mange dommere som efter
Grunnlovens § 87 kan utskytes.

Såfremt anklageren og den anklagede ikke er enig om
en annen fremgangsmåte, foregår utskytningen således at
den anklagede får adgang til å bruke sin utskytningsrett helt
ut før anklageren utskyter.

Har den anklagede ikke avgitt møte, kan forsvareren på
hans vegne utøve utskytningsretten.

§ 19. Er det i én sak flere anklagere, utøver de utskyt-
ningsretten i fellesskap. Blir de ikke enige, er de berettiget
til å utskyte like mange hver av det antall av Lagtingets og
Høiesteretts medlemmer som kan utskytes. Kan dette ikke
skje, avgjøres det ved loddtrekning hvem der skal utskyte
det største tall. Loddtrekningen foretas i tilfelle først om
adgangen til utskytning av Lagtingets medlemmer. Den som
har fått adgang til å utskyte et større antall av Lagtingets
medlemmer deltar ikke i den loddtrekning som i tilfelle må

foretas om utskytingen av høiesterettsdommere. Loddtrekningen foretas i rettsmøte av Riksrettens president. Det samme gjelder om den loddtrekning som efter Grunnlovens § 87 blir å foreta, dersom utskyting ikke skjer i den utstrekning som der adgang til.

5 febr.

Nr. 2.

§ 20. Blir Riksrettens president utskutt av retten, utfører han allikevel de gjøremål som hører under presidenten, inntil ny president er valgt.

§ 21. Når retten har fått den i Grunnlovens § 87 bestemte sammensetning, gir anklageren en kort fremstilling av saken og en kort oversikt over de bevis som vil bli ført og hvad dermed aktes godtgjort.

Efterat forsvareren har fått ordet til en tilsvarende fremstilling og bevisoversikt, avhøres den anklagede såfremt han er villig til å avgi forklaring.

Avhøringen ledes av Høiesteretts formann eller, når han har forfall eller bestemmer det, av den eldste høiesterettsdommer. Anklageren og forsvareren kan stille spørsmål direkte til den anklagede, når Høiesteretts formann tillater det.

§ 22. Efterat den anklagede er avhørt, foregår bevisførselen. Anklageren og forsvareren er forpliktet til i tide å forevise hinannen de dokumenter, som de under prosedyren akter å benytte og intet dokument må av anklageren fremlegges i retten, som ikke er forsynt med forsvarerens forevisningspåtegning. Det samme gjelder forsvareren eller den anklagede. Har tiden ikke vært tilstrekkelig til å forberede bevisførselen, kan retten av denne grunn utsette saken i så lang tid som finnes påkrevet.

Når vidner avhøres for den samlede rett, ledes avhøringen av Høiesteretts formann eller, når han bestemmer det, av den eldste høiesterettsdommer. Det samme gjelder om avhøringen av sakkyndige. Det kan overlates til anklageren og forsvareren helt eller delvis å foreta avhøringen.

§ 23. Når bevisførselen er tilendebragt, kan retten efter begjæring utsette saken i så lang tid som finnes nødvendig for at anklageren og forsvareren kan forberede sine fremstillinger til retten.

Anklageren får ordet først og nedlegger påstand. Deretter får forsvareren ordet og nedlegger sin påstand.

Anklageren og forsvareren har rett til å få ordet to ganger hver. Dessuten har hvert medlem av aksjonskomiteen rett til å uttale sig hver gang anklageren har hatt ordet. Den anklagede, eller om det er flere anklagede enhver av dem, kan uttale sig hver gang forsvareren har hatt ordet.

5 febr. Er det flere anklagere og forsvarere, kan hver av dem ta
Nr. 2. ordet to ganger.

§ 24. Når retten finner at saken er ferdig til å pådømmes, erklærer Riksrettens president forhandlingen sluttet og saken optatt til doms. Presidenten foretar derefter i rettsmøte loddtrekning efter bestemmelsen i Grunnlovens § 87, annet ledd.

§ 25. Medlemmene av den dømmende rett trer uten opphold sammen til rådslagning og votering for lukkede dører.

Voteringen begynner senest den 6te virkedag efterat saken er optatt til doms. Når voteringen er påbegynt, må den ikke avbrytes, før dommen er avsagt. Høiesteretts dommere, undtagen Høiesteretts formann, voterer først. Efterat Lagtingets medlemmer, undtagen presidenten, har votert, avgir Høiesteretts formann sitt votum, og tilslutt presidenten. Rekkefølgen i voteringen bestemmes for øvrig ved loddtrekning.

Under voteringen skal hvert av rettens medlemmer gi en fullstendig begrunnelse av den domsslutning han foreslår, dog således at en senere voterende helt eller delvis kan hen vise til det som er uttalt i et tidligere votum.

Dommen avleses av Riksrettens president for åpne dører.

§ 26. I forbindelse med domsavgiselsen fastsetter retten den godtgjørelse som tilkommer anklageren, forsvareren og særskilt opnevnte rettsskrivere. Godtgjørelsen utredes av statskassen. Har Høiesteretts rettsskriver tjenestegjort som rettsskriver ved Riksretten, kan han tilståes godtgjørelse i den utstrekning retten finner rimelig.

Blir den anklagede dømt eller retten finner at den anklagedes forhold ikke har vært rettmessig efter forfatningen, kan det ved dommen pålegges ham å betale erstatning til statskassen for omkostningene ved saken. Omkostningsansvaret skal i så fall fastsettes til et beløp som avpasses efter den domfeltes skyld og økonomiske evne.

§ 27. Når Riksrettens dom avsies, offentliggjøres voteringen enten ved oplesning i retten eller på annen måte som retten bestemmer. Samtidig offentliggjøres de voteringer som ligger til grunn for avgjørelser der er truffet under sakens gang, dersom disse voteringer ikke tidligere er offentliggjort eller efter beslutning av retten skal være hemmelige.

Er nogen del av Riksrettens forhandlinger eller voteringer besluttet å skulle være hemmelige, kan det senere av Stortinget bestemmes om, når og i hvilken utstrekning de kan offentliggjøres.

§ 28. Når saken således er tilendebragt, utferdiges avskrift av dommen, som underskrives av Riksrettens president

og paraferes av dens sekretær. Hvis Stortinget er samlet, når dommen faller, blir denne domsavskrift først å tilstille Odelstingets president, for å opleses i Odelstinget, hvorefter den forsynes med publikasjonspåtegning av Odelstingets president og sendes tilbake til Riksrettspresidenten, som derefter sender den til Regjeringen, med anmodning om dennes foranstaltning i henseende til dommens fullbyrdelse. Er Stortinget ikke samlet, sender Riksrettens president, efter å ha underrettet Odelstingets president, domsavskriften direkte til Regjeringen med sådan anmodning som nevnt.

5 febr.
Nr. 2.

Sakens dokumenter og rettsboken i saken opbevares i Stortingets arkiv.

§ 29. Om fullbyrdelse av en av Riksretten avsagt dom gjelder forskriftene i den almindelige lovgivning om fullbyrdelse av dommer.

§ 30. Reglement for Riksretten av 18 september 1815, lov av 20 august 1842 om dommereds avleggelse av riksrettsmedlemmer og lov nr. 1 av 18 februar 1927 inneholdende forandringer i reglementet for Riksretten av 18 september 1815 opheves.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Oslo slott 5 februar 1932.

HAAKON

(L. S.)

Birger Braadland

B. Rolsted

Kongelig resolusjon.

5 febr.

- I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov av 16 mai 1860 om sundhetskommisjoner m. v. og § 3 i lov av 8 mai 1900 om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sykdommer meddeles stadfesting på vedtak av herredstyret for Fjære herred, Aust-Agder fylke, i møter 20 september 1929 og 4 juli 1930 om nye almindelige helseforskrifter, epidemiforskrifter og forskrift om meldepikt når tuberkuløs syk skifter bopel.
- II. De nugjeldende helseforskrifter for herredet, stadfestet ved kongelig resolusjon av 13 mars 1880, og epidemiforskrifter, stadfestet ved kongelig resolusjon av 28 oktober 1899, opheves fra den tid de nye forskrifter trer i kraft.

De i post I omhandlede nye helseforskrifter m. v. er sålydende:

Om tilsynet.

1. Herredet skal være delt i helsekretser med hver sin tilsynsmann valgt blandt medlemmer av helserådet. Tilsyns-

5 febr. mennene har hver i sin krets en særlig plikt til å føre tilsyn med gjennomførelsen av herredets almindelige helseforskrifter og påse overholdelsen av de vanlige regler, som er gjeldende eller for hvert tilfelle blir anordnet ved opptreden av epidemiske sykdommer.

Om boligforhold.

2. Ved nybygning, ominnredning eller flytning av bygninger skal helserådet gjennom tilsynsmannen på vedkommende sted underrettes herom, og arbeidsplanene godkjennes av helserådet før arbeidet påbegynnes.

3. Byggegrunnen må befries for matjorden og dreneres sådan at den blir tørr med fritt avløp for overflatevann.

4. Ethvert våningshus skal ha grunnmur av minst 30 cm. høide over jordsmonnet. Den må være betryggende isolert så ikke fuktighet fra grunnen kan trenge op i bygningen. Der skal være et isolert mellemlag mellom grunnmur og nederste del av bygningen. Hvor der ikke er kjeller skal der, medmindre gulvet er betryggende isolert mot fuktighet, være minst 60 cm. avstand mellom gulv og underliggende jordsmon. Grunnmuren må da være forsynt med trekkhull av minst 10×15 cm. tverrsnitt på minst 2 sider. Trekkhullene må være dekket med smågitret rist. Enhver kjeller under gulv skal være forsynt med minst 1 vindu, hvorigjennem der kan luftes. Den må være frostfri.

Bebyggelsen skal være ordnet slik at det kan komme så meget sol til beboelsesrummene som den plass man har til rådighet gir anledning til.

5. Gulvene skal gjøres tette og i 1ste etasje være dobbelte, og gulvfyllen må være ren og tørr. Fyll fra gamle bygninger eller fyll av bare torvmuld må ikke brukes.

6. Almindelige beboelsesrum må ikke innredes med mindre høide under taket enn 2,50 meter. I rum, som innredes med skråtak og skal benyttes til ophold for mennesker, må høiden under taket ingensteds være mindre enn 1,50 meter. Hvor rummet er høiest, må høiden under taket være minst 2,50 meter, hvilken siste bestemmelse dog ikke gjelder alkover. Hvis gulvflaten i rum, som benyttes som ophold for mennesker, ikke er minst 6 m.², må rummet stå i åpen forbindelse med et tilstøtende rum. Ved nyinnredning i eldre bygninger kan høiden under taket med helserådets samtykke nedsettes til 2,2 meter.

7. Ethvert beboelseshus skal ha vindu ut mot uoverdekket plass. Lysåpningen skal være minst $1/10$, i alkover $1/12$, av rummets gulvflate. Vindusflaten må i almindelige

beboelsesrum aldri utgjøre mindre enn 1 m.² samlet for hvert 5 febr. rum. Minst 1 vindu må kunne åpnes.

8. Kokeovn må ikke anvendes i beboelsesrum eller kjøkken uten å være forsynt med tilstrekkelig virksom damp-hette eller annen betryggende ventilasjon, så røk og damp undgås.

9. I reisverkshus og hus bygget av 2½" eller 3" plank skal veggene utvendig og innvendig trekkes med bygningspapp og panel.

10. I nye murhus må puss og innredningsarbeide ikke påbegynnes før der er gått minst 6 uker etterat bygningen er bragt under tak.

11. Kjellerrum må bare med helserådets tillatelse anvendes til beboelse. Vindu i bebodde kjellerrum må ikke vende ut mot innelukket gårdsrum og der må i minst 10 meters avstand ikke være bebyggelse utenfor vinduet. Rummenes og vindusflatens størrelse og innredning skal være den samme som for almindelige beboelsesrum bestemt. Den over jordoverflatens nivå liggende del av lysåpningen skal utgjøre minst ⅔ av den samlede vindusflate. Gulvet må dekkes av asfalt, cement eller lignende vanntett materiale og ovenpå samme legges tregulv uten fyll. Der må dreneres og isoleres tilstrekkelig, så at grunnfuktigheten ikke stiger op i vegger eller gulv. Gulvet må ligge minst ½ meter over høieste grunnvannstand. Utenfor disse beboelsesrum og utenfor de øvrige rum, som ved dør eller åpning står i umiddelbar forbindelse med disse, skal der anlegges en luft- og lysgrav, som må være minst 60 cm. bred. Lysgraven skal gå minst 20 cm. under gulvets nivå og være tilstrekkelig drenert så opsamlet vann lett kan finne avløp. I rum, som støter umiddelbart op mot disse beboelsesrum må der ikke opbevares illeluktende saker. For øvrig må byggherren iakta alle de forskrifter helserådet for hvert tilfelle måtte gi med hensyn til rummenes ventilasjon eller øvrige sanitære innredning.

12. Innredes bryggerhus, stryke- eller rullerum i kjeller må der sørges for at rummene efter omstendighetene blir tilstrekkelig tørre, lyse og rummelige. Der må alltid sørges for her som annensteds, hvor sådanne rum brukes, at fuktighet og damp blir avledet ved passende innretning, damp-hette, ventilasjonsåpning eller lignende.

13. Akter noen å sette igang bedrift, som ved forurensning av omgivelserne eller luften eller ved utbredelse av stank eller på annen måte vil kunne bli til skade for arbeidernes eller naboenes helse, skal planen på forhånd forelegges helse-rådet, som kan forlange de påpekte misligheter fjernet. Be-

5 febr. drifter, som er i virksomhet, er underkastet helserådets tilsyn og vedkommende er pliktig til å rette sig efter de bestemmelser, som helserådet måtte gi for å avhjelpe disse mangler.

Midlertidige losjibus for arbeidere eller anleggsarbeidere kan helserådet forby brukt, hvis de ikke tilfredsstiller de krav i sanitær henseende, som helserådet anser nødvendige. Der skal ikke være større belegg på hvert rum, enn at der blir 12 m.³ på hver mann. Hver arbeider skal ha egen seng med vanlig utstyr. Der skal være vaskestell i fornødent antall, eget rum til tørk av klær. Rummene i disse losjibus skal daglig gjøres rene.

14. Husdyr, undtagen hund og katt, må ikke huses i eller under våningshus eller i rum, som har tak eller vegg felles med beboelseshus eller opbevaringssted for matvarer.

15. Et hus må ikke bygges slik, at det borttar sollyset fra et våningshus.

16. Finner helserådet noe bebodd rum å være skadelig for helsen på grunn av fuktighet, urenslighet, overfylling av mennesker, manglende tilgang på lys, for liten luftveksel og lignende kan helserådet pålegge vedkommende å rette manglene innen en viss frist og forby bruken av rummet, inntil dette er skjedd.

Om utvendige rum, avfall, gjødsel, kloakker og veihold.

17. Enhver bebodd leilighet skal ha adgang til privet. Der skal være minst et for hver 2 leiligheter. For større bygninger, som leiegårder, fabrikker, arbeiderboliger, kirker o.s.v., hvor mange folk bor eller ferdes, skal der være privet og pissoir i den utstrekning, som helserådet til enhver tid finner påkrevet. Privet må ikke innredes i våningshus uten helserådets tillatelse og dets innretning må i hvert tilfelle godkjennes av dette. I tettere bebyggede strøk skal rum for binger eller beholdere holdes lukket med tettsluttende lokk og de skal ha en trekkpipe, som er minst 24 × 24 cm. i tverrmål og som føres helt op i høide med taket.

18. Utenfor gårdsbruk må privet være innrettet med tett kasse eller tønne, som lett kan tømmes eller der må være tett bing. Kassen eller tønne må stå på vanntett underlag. Helserådet kan i ethvert tilfelle anordne det nødvendige ved innredningen av nytt privet eller påby mangler rettet ved eldre, når der opstår ulemper ved stank, utetthet, opfylling eller andre misligheter særlig under op tredende epidemier. Helse- rådet kan i alle tilfelle påby strøning med torv, jord, aske,

kalk eller lignende, hvis man finner det nødvendig. Utgiftene 5 febr. hermed påhviler eieren.

På de steder, hvor bygningsloven er gjort gjeldende, blir innredning av privet fastsatt efter de i denne lov gjeldende regler.

19. Stall, fjøs, hønse- og grisehus, privet, pissoir og lignende hus, likesom oplagssted eller utkastelsessted for gjødsel og avfall må være fjernet minst 10 meter fra våningshus, matbod og alfarvei eller være slik innrettet, at stank, tilsig eller annen urenslighet derfra ikke forulemper eller er til skade for mennesker og dyr. De må heller ikke ha tilsig til vanntak eller brønn og skal være fjernet fra disse minst 10 meter. Gjødsel og avfall kan av helserådet tillates oplagt nærmere nabotomt eller alfarvei, inntil 2,50 meter fra samme. Hvis de er beliggende i avstand fra 10 meter til 2,50 meter fra samme eller de forvolder stank eller annen ulempe, og helse- rådet finner det påkrevet, skal de være dekket med jord eller lignende. Utgiftene hermed påhviler eieren.

20. Innredning av vannklosett må for hvert tilfelle godkjennes av helserådet, som kan forlange sig forelagt plan med riss over påtenkte anlegg.

21. Hvor de sanitære ulemper ved å holde husdyr eller fjærkre i tettere bebyggede strøk blir for store kan dette helt forbys av helserådet.

22. Spesielt innrettede beholdere for søppel etc. kan påbys brukt i tettere bebyggede strøk av herredet.

23. Selvdøde dyr eller dyr slaktet på grunn av sykdom må ikke kastes i elv, vannløp eller i sjøen, men må opbrennes, hvis helserådet krever det, eller nedgraves tilstrekkelig dypt på sted, hvorfra der ikke er tilsig til vanntak.

4. Tømning av binger, søppelkasser, avfallsdynger og lignende skal skje så ofte, at overfylling, stank eller annen ulempe undgås. Utenfor gårdsbruk må all transport foregå i lukkede og tette beholdere. Disse siste kan av helserådet påbys innvendig bestrødd med torv, kalk eller lignende. Helse- rådet kan fastsette bestemt tid for denne transport og tømning. Likeledes kan det bestemme tiden for enhver transport av gjødsel og avfall fra omliggende utenbygds steder. I tilfelle epidemier eller truende utbrudd av sådanne kan helse- rådet forby en sådan avhentning med mindre gjødselen eller avfallet er blitt desinfisert og bevidnelse derom foreligger fra helserådets ordfører på utførselsstedet. Likeledes kan det yderligere skjerpe disse bestemmelser om tømning og påstrø- ning ifall det finner det nødvendig efter herom fattet beslutning i henhold til sundhetslovens paragraf 15.

5 febr.

25. I tettere bebyggede strøk plikter huseierne å henlegge søppel og avfallsdynger på en av helserådet anvist plass. Utgiftene hermed påhviler eieren.

26. Hvor kloakk inntil en avstand av 32 meter kan tilknyttes offentlig kloakk eller grøft, er eierne av våningshus, når helserådet forlanger det på egen bekostning forpliktet til å anlegge en sådan på egen grunn.

Kloakken må være forsvarlig utført, ha innredning til å opta overvann og spillvann, være frostfri og må med letthet kunne holdes i orden og renses, så stank og ulempe til enhver tid kan undgås. Forårsaker utmunning av kloakk i åpne grøfter, rennestener eller annet sted stank eller ulemper, eller er den hygienisk utilrådelig, kan helserådet påby rette vedkommende å endre forholdet og i tilfelle forby bruk av kloakken inntil manglene er avhjulpet. Rensning av kloakken og kummer må skje så ofte at avløpet ikke stanser op eller stank opstår til ulempe for omkringboende. Rensning må skje til tider og på den måte, at minst ulempe opstår. Det optatte bunnfall må straks føres bort. Hvor sådan kloakk ikke er anlagt skal takvannet avledes i renner til nærmeste grøft. Åpent tilsig til naboens grunn er forbudt. Skadelige eller illeluktende væsker fra fabrikk eller andre anlegg og bedrifter må kun ledes gjennom lukkede avløpsrenner eller på annen av helserådet godkjent måte. De må ikke ledes til offentlig eller privat kloakk direkte eller gjennom samleikum uten helserådets samtykke.

27. Huseiere i tettere bebyggede strøk skal holde ren den halve gatebredde utenfor sine eiendommer.

Om drikkevann og brønner.

28. Brønn til mat- og drikkevann skal være stensatt og ha et ytre lag av inntil $1\frac{1}{2}$ meters dybde og av minst $\frac{1}{4}$ meters tykkelse av stampet lere eller cement, eller være anlagt etter en annen av helserådet godkjent anordning for å hindre tilløp av overvann og annen forurensning. De skal være forsynt med en minst 20 cm. høi kant av lignende for vann ugjennemtrengelig materiale og de skal være dekket med lokk som har helling mot jordsmonnet omkring. De må ikke ligge i gjødslet mark og ikke kompost- eller gjødselhauger eller avfallsdynger nærmere enn 10 meter.

29. Eier av leiegård, arbeiderbolig, fabrikk eller forsamlingshus skal være pliktig å sørge for tilstrekkelig og rent vann.

30. Helserådet kan forby til enhver tid drikkevanntak benyttet hvis det finner vannet hygienisk utilrådelig til bruk.

31. Hvis tømning av brønn og vanntak blir nødvendig, 5 febr.
må vedkommende eier rette sig efter de anordninger helserådet i så henseende til enhver tid måtte gi.

32. Ingen forurensning må finne sted av brønn, bekk eller elv, hvorfra vann tas til mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller til bruk i bedrifter som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler. Helserådet kan forby forurensning av jordsmonnet i nærheten av vanntak og påby sanitære ulemper fjernet. Til elv eller bekk ovenfor steder, hvor drikke- eller bruksvann hentes må der ikke legges avløp for gjødsel eller lignende stoffer eller for skadelige eller illeluktende væsker fra fabrikker uten med helserådets samtykke og på de vilkår som dette oppstiller.

33. Det pålegges eier av isdammer og andre inntak, hvorfra is tas til husholdning eller for omsetning, å rette sig efter de anordninger som helserådet i ethvert tilfelle måtte gi for disse anlegg og deres drift for å hindre helseskadelig forurensning av isen.

Om gårdsrum.

34. I tettere bebyggede strøk og ellers hvor helserådet finner det påkrevet, skal gårdsrummet i hvert beboelsesrum holdes rent og tørt. Ujevnheter må fjernes så der ikke dannes sølepytter.

Om næringsmidler.

35. Butikk eller rum, hvor der tilberedes, opbevares eller selges næringsmidler eller nydelsesmidler, må innrettes slik, at rummet overalt kan bli gjort rent og utluftet tilstrekkelig. Gulv, ganger og trapper skal daglig vaskes. Disk og bord skal daglig vaskes og hyller og reoler rengjøres minst 1 gang månedlig. Vekt og måleredskaper, som benyttes ved handel med melk og andre matvarer, skal være rene når de brukes. Det er forbudt å støve og feie tørt. Rummet må ikke benyttes som beboelsesrum eller soverum og være tilstrekkelig adskilt fra og ikke stå i forbindelse med privet, stall eller lignende rum.

Helserådet kan påby at det finnes et tilstrekkelig antall spyttebakker, hvis bunn skal være dekket med fuktig sagmugg, torv eller lignende. Spyttebakkene skal daglig rengjøres og deres innhold brennes. Spyttebakkenes form og størrelse kan bestemmes av helserådet. I hvert rum skal der være opslått på iøinefallende sted plakat med forbud mot spyting på gulvet. Der skal være lett adgang til rent vaskevann, såpe og rene håndklær til betjeningen. Alt som ikke hører bedriften til skal holdes vekk. Bord og disk, hvorfra nærings-

5 febr. og nydelsesmidler, forhandles skal være belagt med plate av polert eller slepen sten eller annet for fuktighet ugjennemtrengelig stoff. Nærings- og nydelsesmidler må holdes adskilt fra andre varer og gjenstander slik, at de ikke forurenses eller får usmak. Underlaget for og innpakningen av varer må alltid være rent. Nærings- og nydelsesmidler skal være beskyttet mot insekter, rotter og mus ved flueskap, fluenett, rottesikre beholdere eller rum på annen av helserådet godkjent måte. Prøver, som der er blitt smakt på, skal straks tilintetgjøres og gjenstander, som er brukt hertil, såsom kopp, kniv eller lignende skal straks gjøres rene. Maskiner, redskaper, kar, fater og lignende, som brukes til tilvirkning, opbevaring eller forsendelse av nærings- og nydelsesmidler, skal alltid holdes rene. De kan forbyes brukt, hvis de ikke er i sådan stand, at de tilfredsstillende kan gjøres rene eller er slik innrettet, at de ikke helt kan sikre varen mot forurensning. Alle som har med nærings- og nydelsesmidler til salg å gjøre, skal iakttå omhyggelig renslighet med sin person og sine klær. Varer av denne art må ikke ombringes eller forsendes uten å være tilstrekkelig beskyttet mot forurensning. Foran inngangsdøren skal der være fotskraper.

36. Melk og fløte, så vel til salg som til husbruk, må særlig behandles med ytterste renslighet. Er de bestemt for salg, skal de aldri opbevares i rum, som vanlig benyttes til daglig opphold for mennesker og heller ikke i soverum. Alle fat og kjørler må holdes omhyggelig rene. I melk og fløte bestemt for salg må der ikke blandes is. Det er forbudt å drikke av melkespannene eller deres lokk. Alle regler som gjelder forhandlere av melk og melkeprodukter, gjelder også enhver i herredet bosatt leverandør av disse næringsmidler så vel til utsalg som til private. Der er forbudt å føre i handel melk av kuer, som har kalvet for mindre enn 5 dager siden eller lider av tuberkulose, miltbrand, jurbetendelse, septicæmi, langvarig diarrhoe eller andre av feber ledsagede sykdommer, eller melk fra kuer som behandles med lægemidler, som kan gå over i melken, eller fra sted, hvor personalet lider av smittsom sykdom, for tuberkuløse personers vedkommende med den begrensning som følger av bestemmelsen i paragraf 10 i loven av 8 mai 1900. Vedkommende fjøseier eller forhandler av melk med bopel i herredet er pliktig til hvis helserådet krever det å skaffe sundhetsattest fra autorisert dyrlæge for fjøsets besetning, når mistanke om misligheter er opstått. Tillatelse til fornyet leveranse eller salg av melk er avhengig av fornyet attest fra dyrlæge.

Fjøs, hvorfra der leveres melk til salg, skal være lyse, rene og vel utluftet. Storrensjøring skal foretas minst 1 gang

om året; vasking av gulv, vegger, tak og alt inventar med grønnsåpe og varmt vann. Derefter gjennemluftning flere dager i trekk. Dyrene skal holdes rene. Størst mulig renslighet skal iakttas med melkekar og melkeringer. I ethvert fjøs skal der være vaskevann, vaskefat, såpe og rent håndklær. Den som melker skal være iført armforklær og skal såpevaske sine hender før melkningen. Kuenes jur og spener skal vaskes og tørres godt med ren klut. Melken skal snarest mulig bringes ut av fjøset.

37. Innredning av slakterier, pøsemakerier, bakerier og lignende steder for tilvirkning av, opbevaring og behandling av matvarer skal være godkjent av helserådet, som også i ethvert tilfelle kan gripe inn, hvis mangler ved renhold eller andre sanitære misligheter gjør det påkrevet.

For bakerier skal følgende bestemmelser gjelde:

Uvedkommende gjenstander, som kan gi anledning til støv eller stank eller hindre rengjøring må ikke finnes i bakerier eller rum, som står i åpen forbindelse med disse. Bakerier og de rum, som står i åpen forbindelse med disse, skal alltid holdes omhyggelig rene. Vegger og tak skal vaskes minst hvert fjerdingår. Vinduer og dører hver uke. Under rengjøring må ikke bakverk opbevares i bakeriet. Bakertraug og bord, surkasser og andre til bakning benyttede gjenstander som hyller, plater, fjeler m. m. må alltid holdes rene og være lett flyttbare. Smør, melk eller andre stoffer, som benyttes til fremstilling av bakverk, må opbevares i rene tildekkede kar. De stoffer, der benyttes til strykning av bakverk, må tillages for dagens behov. Strykevisker må ikke benyttes til forskjellige stoffer uten å rengjøres, før de benyttes til nytt slags stoff. De må gjøres rene hver dag i kokende vann. Melsekker skal børstes og renses omhyggelig for smuss før innholdet tømmes i bakertrauget. Kull og annet brenne må ikke legges løst utover gulvene. Aske og annet avfall må hver dag fjernes fra bakeriet. Bruk av tobakk i hvilken som helst form er forbudt, likesom henleggelse av pipe, tobakk og fyrstikker på sådanne steder at bakervarene forurenses.

Bakerne skal under sitt arbeide være iført egen drakt, som ikke må benyttes utenfor bakeriet. Hvert bakeri skal være tilstrekkelig forsynt med vaskevann, vaskefat, såpe og rene håndklær. Alt bakverk skal behandles renslig og ved ombringelse til utsalg og kunder føres i tildekkede kurver og vogner, som daglig må ettersees og renses. Ved salg, transport og utlevering skal alt brød og bakverk være innpakket i rent papir.

5 febr.

5 febr. For slakterier og pølsemakerier gjelder følgende regler:

Dyrenes innvoller må uttas og fjernes snarest etter avlivningen. Ved slaktningen må den største renslighet iakttas. Gulv, vegger, hyller, disker og tak må alltid holdes omhyggelig rene. Vegger og tak må vaskes minst hvert fjerdingår, vinduer og dører hver uke. Avfall av enhver art skal så hurtig som mulig fjernes og likeså litt som maver, tarmer, blod, lemmer eller huder forbli natten over i slakteriboden. I denne skal under kjøttets stivning være god gjennomtrekk. Rengjøring av maver og tarmer tillates ikke i rum, hvor kjøtt opbevares. I slakterier og pølsemakerier skal der være vanntett cementert gulv med avløp til kloakk forsynt med vannlås eller med annet tilfredsstillende avløp. Der må iakttas streng renslighet med de i disse lokaler stående maskineri, slakteriredskaper m. m. Ethvert slakteri og pølsemakeri skal så vidt mulig være forsynt med vannledning og spyleslange og må ikke stå i åpen forbindelse med gjødselbinge, grisehus eller stall. De i slakteri og pølsemakeri beskjeftigede folk skal under sitt arbeide være iført helt og rent antrekk. Til konservering av kjøtt, fleisk og derav tilberedte varer må kun brukes koksalt, sukker, saltpeter, eddik, eddiksyre og alkohol, hvorhos de kan røkes med trerøkning og behandles på overflaten med treddik.

38. Til bruk for mennesker må der ikke falbys, selges eller på annen måte overdras bedervede eller sundhetsskadelige nærings- eller nydelsesmidler og heller ikke bruks-gjenstander, som kan være skadelige for sundheten, fordi de inneholder giftige bestanddeler.

Det er forbudt å selge nærings- eller nydelsesmidler, som er tilsatt noe stoff, som av helserådet anses skadelig for sundheten eller som er sikket til å skjule, at vedkommende vare er bedervet.

Inntil de pågjeldende mangler er rettet, kan helserådet forby, at der blir solgt nærings- og nydelsesmidler, som kommer fra eller avhendes på steder, hvor der ikke blir iaktatt den tilbørlige renslighet ved varenes tilvirkning, behandling, opbevaring eller forsendelse. Helserådet er i øiemed som nevnt i denne paragraf berettiget til å fordre utlevert de fornødne prøver, som eieren dog kan kreve betalt efter almindelig pris, hvis det ikke viser sig nødvendig å skride inn overfor vedkommende vare. Helserådet kan midlertidig forby salg og annen overdragelse av nærings- og nydelsesmidler, som er kommet fra eller selges fra steder, hvor der blandt mennesker og dyr er forekommet tilfelle, deriblandt innbefattet noen

basillebærer, av farlig smittsom sykdom, som kan utbres med 5 febr.
varene. Hvor det er nødvendig kan helserådets ordfører skride inn på helserådets vegne, men må snarest mulig forelegge saken for helserådet. Dette kan beslutte, at varer, som finnes skadelige, skal tilintetgjøres eller på annen måte uskadeliggjøres på vedkommende selgers regning.

39. Alt vann som brukes i bedriftene til renhold eller under tilvirkning av nærings- og nydelsesmidler, bestemt for salg, må bare tas fra vannløp, opkomme eller annet vanntak, som ikke forurenses ved avfall fra mennesker, husdyr eller ved sundhetsskadelige ting. Vannet må føres dit hvor det brukes på sådan måte at det ikke forurenses. Is, som brukes ved tilvirkning eller konservering av disse matvarer, som foran er nevnt, må tilfredsstille samme krav til renhet og renselig behandling som foran nevnt for vannets vedkommende.

40. Helserådet kan forby gatesalg av melk, fløte, kjøtt, kjøttvarer og bakverk.

41. Kjøtt og flesk av syke dyr må ikke selges uten attest fra dyrlæge om, at det er brukbart til føde for mennesker.

Om andre sanitære misligheter.

42. Ved offentlige vannposter, skoler, kirker, fabrikker og alle offentlige forsamlingslokaler er det forbudt å bruke felles drikkekar. Drikkevanninnretningen på disse steder må være godkjent av helserådet. Det er likeledes forbudt på skoler å bruke felles skrivematerialer, såsom penner, blyanter, grifler og lignende. Hver elev skal ha sitt skrivemateriell i eget futeral, merket med elevens navn. Futeralet med innhold må ikke brukes senere av en annen før det er tilbørlig desinfisert. Bøker fra smittede hjem skal tilintetgjøres, hvis de ikke kan desinfiseres på betryggende måte.

43. Huseiere er likeoverfor helserådet ansvarlige for at fraflyttede rum rengjøres ordentlig før nye beboere flytter inn.

Om herberger og bevertningssteder.

A) Om bevertninger:

44. Bevertningslokaler og alle til bedriften benyttede værelser samt kjøkkener må være sådan beliggende at de får tilstrekkelig lys. Vindusflaten skal utgjøre minst 1/10 av gulvflaten. Rummene må kunne opvarmes og utluftes tilstrekkelig. Gulv, vegger, vinduer og tak må være i sådan stand, at de med letthet kan holdes rene.

Lokalene samt ganger og trapper skal holdes kunstig oplyst når de ikke er oplyst av dagslyset.

5 febr. Opbevaringsstedene for matvarer skal være tørre og må kunne utluftes til fri luft.

45. Alle til bedriften benyttede værelser skal daglig utluftes godt. Hver dag skal gulvene og vinduspostene vaskes og støv tørres av møblene med fuktig klut.

Umalte bord, kjøkkenbenker, fjeler m. v. skal hver dag renskures.

Minst 4 ganger om året skal alle møbler vaskes med varmt vann og såpe eller gjøres grundig rene på annen av helserådet godkjent måte. Vegger og tak skal 2 ganger årlig enten males, hvittes eller vaskes. Tilsølte deler av veggene skal straks rengjøres. Vinduene skal vaskes og pusses så ofte som det trenges, minst 1 gang månedlig. Ganger og trapper skal holdes rene, de skal vaskes minst 2 ganger i uken. Opbevaringssteder for matvarer skal gjøres grundig rene, minst 2 ganger om året, issskap (kasser) dog minst 1 gang ukentlig. Tørr feining og tørr avstøvning er forbudt.

46. I alle rum, som benyttes av gjestene, kan helserådet påby at der finnes det nødvendige antall spyttbakker, som daglig skal rengjøres og må alltid være påfylt sagmugg, torv eller lignende og være plasert på lett iøinefallende sted. Spyting på gulv, ganger og trapper er forbudt.

47. Brukt servise skal rengjøres ordentlig føreenn det anbringes sammen med det rene. Sprukne emaljekar må ikke benyttes. Kobberkar må være godt fortrinnet. Til opvask skal brukes 2 vann (1 til vaskning tilsatt såpe eller soda og 1 til skyllevann). Minst 2 ganger ukentlig skal det til gjestene brukte servise kokes i sterkt sodavann $\frac{1}{2}$ time. Helserådet kan påby hyppigere sådan kokning. Skyller skal daglig fjernes fra lokalene. Det er forbudt å ha felles drikkekar ved vannbeholderne i lokalene, og de her benyttede enkelte kar må rengjøres som ovenfor anført etter hver gangs bruk av samme.

48. Melk, fløte og andre matvarer skal opbevares på sådan måte, at de er beskyttet mot støv og annen forurensning, ikke får usmak av andre varer og heller ikke er tilgjengelige for fluer eller andre dyr. Opbevaringsstedene for matvarer må ikke benyttes som soverum.

49. Betjeningen skal være iført ren og ordentlig drakt. Matvarer må ikke håndteres med urene hender. Der skal alltid finnes rent vaskevann, såpe og håndklæ til bruk for betjeningen og verten skal påse, at dette benyttes. Personer med smittsom, stinkende eller væskende sykdom må ikke tilates å tilberede eller servere mat eller drikke for gjester.

50. Privetenes sæter og gulv skal hver dag rengjøres. Hvor der anvendes privetbeholdere, skal der daglig anvendes

strømidler. Tømming av beholdere skal skje før de blir $\frac{3}{4}$ 5 febr. fulle. Også hvor der finnes binger, skal strømidler anvendes og tømming foretas flere ganger om året for å undgå overfylling. På privetene skal være papir. Priveter som ikke får direkte lys utenfra skal opplyses kunstig. Priveter og pissoirer skal legges således og holdes i sådan stand, at stank derfra ikke trenger inn i værelser, kjøkkener eller opbevaringssteder for matvarer og heller ikke generer noen nabo. Helserådet kan gi ytterligere forskrifter for tømming og renhold, når det finner det påkrevet.

51. Trekk på møblene skal være av et stoff, som er lett å holde rent og lett å desinfisere.

B). Om herberger:

52. De ovenfor nevnte bestemmelser om bevertningssteder skal også gjelde for herberger.

53. Hver dag skal senger, som benyttes, bli opredt og stå opslått til utluftning. Dynen og puter skal daglig oppristes. Utenpå overbredslet skal der være et varetrekk, som kan vaskes. Dette gjelder alle nye herberger. I gamle sådanne skal bestemmelsen gjennomføres etterhvert etter helse rådets nærmere avgjørelse. Underlaget skal dekkes med et laken.

54. For hver ny losjerende skal der skiftes rent varetrekk, laken og putevar. For samme losjerende skal der skiftes rene minst 1 gang i uken. Tilsølte sengklær, varetrekk, laken eller putevar skal straks ombyttes med rene.

55. I ethvert soveværelse skal der finnes vaskestell, rent vann, såpe og håndklær og lett adgang til rent drikkevann. Hvis der er flere losjerende på samme værelse, skal hver av dem ha særskilt håndklær og drikkeglass. I ethvert soveværelse tillates bare så mange å sove, at der faller minst 12 m.³ luft på hvert individ. 2 barn under 10 år gjelder i så henseende for et individ.

56. Dersom verten kommer til kunnskap om, at han har hatt person lidende av eller mistenkt for å lide av smittsom sykdom i sitt losji, skal han straks melde dette til helserådets ordfører.

C). Forsamlingslokaler, hvor der foregår servering:

57. Reglene under A) om bevertningssteder gjelder også for forsamlingslokaler, hvor der foregår servering.

Forholdsregler med hensyn til tuberkulose og andre smittsomme sykdommer:

58. Når tuberkuløs syk skifter bopel, skal det meldes til helserådets ordfører. Meldeplikt har både den som den syke flytter fra og den som han har opphold hos.

5 febr. 59. Personer fra fremmede kommuner må ikke mottas til forpleining mot eller uten godtgjørelse, uten at de har lægeattest for at de ikke lider av smittsom sykdom, iberegnet syfilis i smittsom form.

Såfremt de lider av nogen sådan sykdom, må forholdet først godkjennes av helserådets ordfører. Det er forbudt kvinner, som lider av venerisk sykdom, å ta tjeneste som amme eller barnepike.

60. Ved optreden av sykdomstilfelle som der kan være grunn til å tro er av ondartet smittsom beskaffenhet, skal den husbond eller husfar, som har å gjøre anmeldelse derom overensstemmende med paragraf 14 i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860 tillike straks dra omsorg for betryggende avsondring, så vidt omstendighetene tillater. Avsondringen må omfatte ikke alene den syke selv, men også den eller dem, som pleier den syke, samt sengklær, gangklær og andre gjenstander, som de benytter, eller som den syke har benyttet de nærmeste dager forut for sykdommens utbrudd. Fødevarer må ikke opbevares i rum, hvor den syke opholder sig.

Inntil læge er kommen til stede og har meddelt nærmere forskrifter må samkvem mellom det sted, hvor sykdommen er opstått og andre steder innskrenkes til det minst mulige. Navnlig må personer, som hører til samme husstand som den syke, ikke uten nødvendighet delta i møter eller sammenkomster. Uvedkommende personer må ikke tilstedes adgang til den bolig, hvor den syke opholder sig. Sammenkomster i selskapielig eller annet øiemed, som ikke er uopsettelig og absolutt nødvendig, må ikke holdes i det smittede hus eller på dets gårdsplass.

Når læge er kommen til stede, skal han foreløbig treffe de anordninger og forføyninger med hensyn til avsondring av den syke, hans husfeller og omgivelser og med hensyn til rensning av sykeværelset og de under sykdommen benyttede gjenstander, som sykdommens beskaffenhet krever og omstendighetene tillater, og med hensyn til andre sanitære forhold, når dette finnes påkrevet. Det må overlates til lægens skjønn efter omstendighetene å meddele forskriftene i skriftlig form. De må i hvert fall nøie efterkommes og er gjeldende inntil de tilbakekalles av lægen selv eller opheves av helserådet eller dets ordfører. Forsåvidt der leveres melk eller andre fødemidler til salg fra det sted, hvor sykdommen er optrådt, må dette opphøre inntil tillatelse er meddelt av den tilkalte læge.

Barn fra den husstand, hvor sykdommen er optrådt, må

ikke søke skole før tillatelse er meddelt av den tilkalte læge. 5 febr.
Forsåvidt sykdommen optrer i lærerens husstand og han bor i samme hus, hvor skolen holdes, må denne lukkes, inntil lægen har avgitt nærmere bestemmelse.

Så snart meddelelse om de inntrufne sykdomstilfelle og de i anledning av samme trufne forføininger er innløpet til helserådets ordfører, har denne å treffe de videre forføininger, som efter tilfellets beskaffenhet er nødvendige.

Skolebarn, som antas å lide av utøi, skabb eller annen smittsom hudsykdom, skal sendes hjem av læreren, som må gi deres foreldre eller foresatte beskjed om, at barnet ikke må komme på skolen igjen før det er rent og smittefritt.

Overholdelse av helseforskriftene.

61. Undlater noen innen den av helserådet satte frist å treffe de forføininger, som i henhold til helseforskriftene eller de av helserådet i hvert tilfelle lovlig fattede beslutninger påhviler ham, kan helserådet la forføiningerne utføre på vedkommendes bekostning.

Helserådet bestemmer hvilke strøk der til enhver tid er å anse som tettere bebygget.

Hvor der er tvil om hvem der i tilfelle skal etterkomme et påbud, kan helserådet holde sig til eieren.

Under særegne forhold kan helserådet innrømme avvikelser fra helserådsforskriftene.

Ordføreren kan alltid treffe avgjørelser på helserådets vegne, hvor en hurtig beslutning kreves, og der ikke er tid til å vente på samlet helserådsmøte. Saken forelegges derefter snarest mulig for helserådet.

Der skal alltid finnes et tilstrekkelig antall trykte eksemplarer av disse forskrifter til gratis utdeling og opslag. De anskaffes på herredskassens regning.

62. Overtredelse av helseforskriftene eller de med hjemmel av samme gitte forskrifter straffes efter den til enhver tid gjeldende lovgivning.

Kongelig resolusjon.

I medhold av § 2, 3. ledd, og § 30, siste ledd, i lov om håndverksnæring av 25 juli 1913 bestemmes:

1. De i § 1 A i svenneprøveplakaten av 25 oktober 1918 fastsatte svenneprøver for glassmestre og parykkmakere endres overensstemmende med et fremlagt utkast.
2. Kjemisk rensning skal være undergitt håndverkslovens bestemmelser og høre under farverfaget.

5 febr.

5 febr.

Farverfaget opdeles i

- a) garn- og klædesfarvning som beholder den nuværende prøve og
- b) garderobefarvning og kjemisk rensning; for sistnevnte fastsettes prøve overensstemmende med et fremlagt utkast.

3. Denne resolusjon trer i kraft 1 april 1932.

De i post 1 og 2 fastsatte svenneprøver er sålydende:

For glassmestre:

1. Å innsette glass i fem fag vinduer og
2. a. Enten å innsette forskjelligfarvet glass i et sekskantet vindu, i hvis inndeling er innflettet tre kløverblad,
- b. Eller å forferdige et blyvindu som må ha samme skjæringsformer som ovennevnte sekskantede vindu og å innramme i en profilert ca. 8 cm. bred list i gull eller politur en ca. $\frac{1}{2}$ kvadratmeter stor gravure eller lignende og å opspenne denne på glasset.

For parykkmakere:

Å ta mål og forarbeide en parykk av tress med tamburert deling på gas eller tyll samt en hårflette, en lokkechignon (tresset eller tamburert) og et par ørekrøller eller pannekrøller (tresset og kordlet).

For garn- og klædesfarvere:

Å farve ull- eller bomullsgarn etter prøve.

For garderobefarvere og kjemisk rensere:

Farvning, eventuelt avtrekning av en silkekjole og en ullkjole etter prøve. Rensning av ca. 10 forskjellige plagg med efterfølgende behandling av en del av disse — således vask, detachering etc. ferdig til presning.

[5 febr.]

Kongeleg resolusjon.

I samnhøve med § 3 i lov frå 24 juni 1931 um brigde i millombils lov av 6 juni 1930 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror vert ferda ut fyresegner um avgift på umsetnaden av mjølk og på svineslakt i samsvar med eit framlagt utkast, som lyder so:

1. Alle som leverar mjølk beinveges til forbrukar, til meieri, ysteri, mjølkekondenseringsfabrikk, mjølkesalslag og andre forretningar som sel mjølk som dei får beinveges frå produsent, skal betala ei avgift til fremjing av umsetnaden av mjølk, ost og smør i samnhøve med lov nr. 20 dagsett 24

juni 1931. Avgifta vert sett til 0,25 øre pr. kg. kumjolk og 5 febr. geitmjolk som vert levera til forbrukar eller ovannemnde verksemdar i tia frå og med 1 mars 1932 til og med 28 februar 1933.

2. Av alt svineslakt som passerar kommunal eller annan offentleg kjøttkontroll, skal det betalast avgift til fremjing av umsetnaden av flesk i samhøve med lov nr. 20 dagsett 24 juni 1931. Det skal ikkje betalast avgift for slakt som vert heilt ut vraka.

Avgifta vert sett til kr. 1,50 pr. heilt svineslakt og kr. 0,75 pr. halvt svineslakt eller mindre luter av sovore slakt som passerar ovannemnde kontrollstader i tia frå og med 1 mai 1932 til og med 30 april 1933.

3. Det er sett straff for brot på desse fyresegnene.

Rettelse.

Side 48. I nr. 6, fjerde linje, skal stå «ha vært» istedenfor «har vært».

Utgiver: Byråchef M. Hofgaard

Grøndahl & Søns boktrykkeri. Oslo.